

DR. FERİDUN FRİK'İN HAYATI VE ESERLERİ

Prof. Dr. Ekrem Kadri UNAT (*)

Değerli meslektaşımız, Türk Tıp Tarihi Kurumu Eski Başkanı Sn. Dr. Feridun Frik 22 Kasım 1989 tarihinde vefat etmiş ve 23 Kasım 1989 da Şişli Camiinde öğle vakti cenaze namazı kılınarak Zincirli Kuyu Mezarlığına defnedilmiştir.

Dr. Feridun Frik Türk Tıp Âlemine yaptığı hizmetlerle ve özellikle Türkiye'nin her tarafına hekimlikteki yenilikleri sunan Dirim Aylık Tıp Dergisiyle herkesin taktirini ve saygısını kazanmış değerli bir Türk Hekimi idi.

Dr. Feridun Frik 15 Ekim 1315 (29 Ekim 1899) da Üsküdar'da doğmuştur. Babası Muhasebat-ı Zatiye Umum Müdürü Ahmet Neş'et Bey olup III. Sultan Ahmet Devrinde Reis-ül Küttap olan Mehmet Efendinin neslindedir. Annesi Şahinde Hanım ise Alay Müftüsü Kastamonu'lu Mehmet Lütfü Efendinin kızı, Fatih Müderrislerinden Mehmet Efendinin torunudur.

İlk öğrenimini Üsküdar'da Ravza-i Terakki, Cağaloğlundu Yerebatan'da Dar'ul Edep Okullarında bitirmiştir. Lise öğrenimine İstanbul Sultanisin'de başlamış, Almanya'da Lübeck şehrinde Real Gymnasium'da devam etmiştir.

1918 yılında İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesi askeri kısmına girmiş ve 1923 yılında mezun olmuştur.

Bir yıl Gülhane Askeri Tababet Tatbikat Mektebi ve Seririyatına devam ettikten sonra Eskişehir'deki 4. Kolorduya bağlı olan ve Adapazarında bulunan 68. Alayda 3 aylık kıta stajından sonra İzmit Askeri Hastanesine atanmıştır. 1924 yılında Alman olan ilk eşiyle evlenmiştir. 1927 de, Ordu mensuplarının ve Hariciye Bakanlığı memurlarının yabancılarla evlenmelerini yasaklayan kanun gereğince Yüzbaşı rütbesiyle emekli olmuştur.

Kısa bir süre eski Mısır Hidivi Abbas Hilmi Paşa'nın Dalaman'daki çiftliğinin müdürlüğünü yaptıktan sonra İstanbul Sahil Sıhhiye Merkezinde Fare itlafında Müdür Muavini olarak çalışmıştır.

1928 yılında Bayer İlaç Firması Türkiye Mümessilliği ilmi şubesinde çalışmaya başlamıştır.

(*) Türk Tıp Tarihi Kurumu Başkanı.

İkinci Dünya Savaşı sırasında tekrar askeri hizmete alınmış, 1941 - 1942 de İstanbul Konak Komutanlığı hekimliği yapmıştır.

1944 yılında Bayer Firmasının İstanbuldaki Yöneticileri Almanya'ya dönmüşler ve 1946 da Dr. Feridun Frik, Bayer Firmasının ticaret mümessilliğini, kendisinin kurduğu firmaya devretmiştir. 1963 yılında prensip ayrılığından dolayı bu firmadan ayrılmıştır.

Kali-Chemie AG (Hannover), Smith Kline and French Overseas Co. (Philadelphia), E.I. Du Pont de Nemours and Co (Inc.) ilaç firmalarının mümessilliğini ve bunların Türkiye'de imal lisansını almıştır. 1971 de de Latéma firmasının mümessilliği olmuştur.

Dr. Feridun Frik'in birinci eşinden 1 oğlu (Sn. Güner Frik) ve bir torunu (Sn. Erol Frik) vardır. Birinci eşi 1964 de vefat etmiştir. 1969 da Sn. Memduha Bulayır ile evlenmiştir.

Dr. Feridun Frik Almanca ve Fransızca bildiğinden yalnız Türkiye'de değil Almanya ve Fransa'daki toplantılara da iştirak etmiştir.

Diğer taraftan edebiyatla, müzikle ve resimle de ilgili idi. Daha 19 yaşında iken «Süha» adlı bir edebiyat dergisi çıkarmıştır. Ayrıca Yeni-yol, Halk Mektepleri, Talebe Defteri, Yavru Türk, Ev İş gibi haftalık dergilerde ve günlük haber gazetelerinde yayınladığı yazıları vardır.

İkinci Dünya Harbinden sonra Eminönü Halk Evinde Spor Kolu Başkanı olarak çalıştığı gibi 1945 - 1948 yıllarında İstanbul Hava Kurumu İdare Hey'etinde Halk Evleri delegeesi olarak bulunmuştur. 1951 yılında kurucularından olduğu «Tıbbi Müstahzar İthalatçıları Cemiyeti İdare Hey'etinde 5 yıl üye ve başkan olarak çalışmıştır. 1955 yılında Paris'te toplanan «Comité Interallié des Officiers de Médecines de Réserve» de Türk mümessilliği olarak bulunmuştur.

1923 yılı Tıp Fakültesi mezunlarının toplantılarının düzenlenmesinde baş rolü oynamıştır.

Dr. Feridun Frik Türk Tıp Tarihi Kurumu üyesidir. 1977 - 1984 tarihinde başkanlık yapmıştır. Kendisinin ne kadar muntazam, çalışkan, ciddi ve iyi niyetli bir insan olduğunu burada yakından gördük, Derneği ileri götürmek için uğraştı.

Dr. Feridun Frik'in en büyük hizmeti Dirim Aylık Tıp Gazetesini, Türkiye'nin her tarafına dağılmış, binlerce hekime yenilikleri ve ilerlemeleri sunan bir kaynak haline getirmiş olmasıdır. Bu dergi, yurdumuzda bir şahıs tarafından çıkarılan en uzun ve devamlı Tıp dergisidir.

1925 yılında Dr. Marko, Bayer firmasının ilâçlarını tanıtmak için «Tedavi Notları» adlı bir dergi çıkarmıştır. 1928 yılında Dr. Feridun Frik, Bayer Firmasında vazife alınca Dr. Marko'ya da yardıma başlamıştır. Dr. Marko'nun rahatsızlığı dolayısıyla 1932 yılı Aralık nüshasından (Cilt 8, Sayı: 5) itibaren Dr. Feridun Bey yazı işleri müdürü ve 1933 de de sahibi olmuştur. O, bu dergiye 1935 de «Dirim Aylık Tıp Dergisi» adını vermiştir. Dirim dergisi 54 yıl bu tarzda çıkarıldıktan sonra 1987 de idarede yapılan değişiklikle Ocak - Şubat 1987 yayınında sahibi, Dr. F. Frik İlâç San. ve Tic. Ltd. Şti. adına, Dr. Feridun Frik - Güner Frik, Yazı İşleri Direktörü Selâhattin Badur olmuş ve eski düzeninde yayınlanmağa devam edilmiştir ve hâlâ edilmektedir.

Dirim Aylık Tıp Gazetesi Dr. Feridun Frik'in elinde büyük bir aşama göstermiş, Türkiye'nin en çok okunan tıp dergisi olmuş ve bir çok değerli yazının yayını için sıra beklediği bir duruma gelmiştir. Kâğıt fiyatlarının, baskı ve posta ücretlerinin artması başarıyı azaltamamıştır. Bu dergide çıkan yazıların listesi 1976 da «Dirim 1925 - 1975 Bibliografisi», 1981 de ise «Dirim 1976 - 1980 Bibliografisi II» olarak Dr. F. Frik tarafından yayımlanmıştır.

Bu dergide Dr. Feridun Frik 150 kadar makale, ayrıca yabancı yayından «Kısa Yazılar» başlığı altında bir çok özet sunmuştur. Bu dergide her çeşit ilmi, tıbbi yazı, memleket sorunlarının tartışıldığı makaleler ve yurttan olup bitenler bulunduğu gibi «Ölenler» bölümünde vefat eden meslektaşlar bildirilmiştir. Bu dergi tıp tarihi bakımından da elimizde değerli bir kaynak olmuştur. Dr. Feridun Frik'in bu dergide ve başka yerlerde yayımlanmış 60 kadar tıp tarihiyle ilgili makalesi vardır.

Dr. Feridun Frik'in Almanca 6 yazısından başka şu eserleri bulunmaktadır :

1 — Türkiye Cumhuriyetinde Tıp ve Hıfzıssıhha Hareketleri (1923 - 1938 XV yıl), 40 sahife, 1938.

2 — Teşhis ve Tedavi için Vademekum. Almanca'dan çevirme 415 sahife 1946.

3 — Dr. Şükrü Kâmil Talimcioğlu. Hayatı ve eserleri. 24 sahife, 1947.

4 — 25 yıllık Cumhuriyet Sağlık Hareketleri (1923 - 1948) 24 sahife, 1949.

5 — 40 yıllık Sağlık Hizmetleri (1923 - 1963) 120 sahife.

Dr. Feridun Frik'e Tanrıdan rahmet, Sn. eşine, çocuklarına, yakınlarına ve çalışma arkadaşlarına baş sağlığı dileriz.